

HÁTTÉRANYAG

az Árnycikkormány részére

A nyugdíjemelés mértékének felülvizsgálatának szükségességéről, a legnagyobb nyugdíjasszervezetek kapcsolódó álláspontjáról

1. Probléma rövid leírása

Az Árnycikkormány 2022. december 8-i döntésének megfelelően szükséges a 2022. évben összesen kifizetett nyugdíjkorrekció felülvizsgálata a tényleges – KSH által közölt – 2022. évi inflációs adatok ismeretében. Már akkor látható volt, hogy a 2022. november közepén ismert inflációs adatok alapján kiszámolt és kifizetett (éves) nyugdíjkorrekció nem fogja fedezni a nyugdíjak valós vásárlóérték-vesztését. Jelen előterjesztés ennek megoldására tesz javaslatot.

2. Előzmények

A Kormány évek óta jelentősen alulbecsüli a fogyasztói áremelkedés ütemét, ezzel nehéz helyzetbe hozva a nyugdíjasokat, közülük is különösen az alacsony nyugellátásban részesülőket, így a nyugdíjasok hónapokig hitelezik a költségvetést. Ez nem pusztán elvi kérdés, hanem nagyon is gyakorlati: a nyugdíjasok nem kiadásuk felmerülésekor kapják a segítséget, amikor arra nagy szükségük lenne, hanem hónapokkal később.

2021-ben a nyugdíjak éves emelése 0,3%-kal elmaradt a hivatalos inflációtól, azaz reálérték-csökkenést okozott. 2022-ben az évközi többszöri korrekciókkal 14%-kal emelkedett a nyugdíjak nominális értéke, míg a nyugdíjas fogyasztói kosárral számított (KSH) árindex 15,2% volt. A nyugdíjak reálértéke tehát 2022-ben is csökkent 1,2%-kal.

Még egy fontos tényező: a KSH jelentősen alulbecsüli az inflációt. Ennek módszertani oka: a fogyasztói árindex számításához alapul vett fogyasztói kosár összetételét, tehát a vásárolt termékek és szolgáltatások súlyarányait a két évvel korábbi háztartásstatisztikai felvétel adataiból meríti. Ez általában nem okoz gondot, mert a fogyasztási szerkezet két év alatt csak csekély mértékben változik. 2022. év azonban ebből a szempontból kivételes volt. A vágató infláció alkalmazkodásra kényszeríti a családokat. 2020-ban a háztartások fogyasztási kiadásainak 26,1%-át tették ki az élelmiszerek és alkoholmentes italok. Ha az egyes jövedelmi csoportok fogyasztási szerkezetét vizsgáljuk, akkor az első (alsó) jövedelmi tizedbe tartozó háztartásoknál ez az arány 33%, a második tizednél 32,6%, míg a harmadiknál 29,2% volt. 2022. novemberében az általános infláció 22,5%, míg az élelmiszereké ennek csaknem kétszerese, 43,8% volt. A kiskereskedelmi forgalom adataiból arra lehet következtetni, hogy az_élelmiszerfogyasztás részaránya 6-8 százalékponttal nőtt más termékek és szolgáltatások rovására. Ez azt jelenti, hogy a tényleges infláció 1,5-2 százalékponttal meghaladja a KSH által közölt értéket. Az alacsony keresetű családok esetében ez a különbség akár még nagyobb is lehet.

3. Megoldási javaslatok

- Az Árnycikkormány szükségesnek tartja a nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások 1,5%-os korrekcióját 2022. januárig visszamenőleg, melyet a márciusi nyugdíjjal együtt kell kifizetni.
- Az Árnycikkormány ezen felül továbbra is szükségesnek tartja a medián nyugdíj (2022. évi számítás alapján:142 ezer Ft) alatti nyugdíjak esetében egyszeri 100 ezer Ft kifizetését. A medián nyugdíj feletti nyugdíjak esetében pedig az átlag nyugdíj összegéig (2022. évi számítás alapján kb. 180 ezer Ft) kisebb, egyszeri támogatást kell kifizetni. Így elkerülhető, hogy rosszabbul járjon az, akinek csak néhány ezer Ft-tal magasabb a nyugdíja, mint a medián nyugdíj.
- Az Árnycikkormány szükségesnek tartja - minden természetes személy részére - az ATM-ből történő ingyenes készpénzfelvétel összeghatárának módosítását. A 2014. 02.01-től érvényben lévő összeghatár (max. 150 ezer Ft, havonta két alkalommal) a forintromlás és az infláció miatt túl alacsonnyá vált.

4. Pénzügyi hatások

- 2022. évre 1,5 %-os, januártól visszamenőleges nyugdíjkorrekció esetén a többletkiadás: kb. 70-75 milliárd forint
- Egymillió medián nyugdíjban, vagy az alatti nyugdíjban részesülő nyugdíjas részére egyszeri 100 ezer forint összegű normatív juttatás többletkiadás: kb.100 milliárd forint

5. Társadalmi hatások

Az Árnycikkormány kiemelten fontosnak tartja, hogy a nyugdíjasok társadalmi megbecsülése növekedjen, ennek első lépése, hogy a nyugdíjszámítás és kifizetés korrekt módon, a törvényi előírásoknak megfelelően történjen. Ez ösztársadalmi érdek!

2023. január 11.